

12 Abtswouderoute

De Abtswouderoute is een rondwandeling van 14 km. Het start- en eindpunt is de RK kerk in Den Hoorn. De route voert door het recreatie- en parkgebied van de Kerkpolder, langs de A4 via de Zuidkade naar de Tanthofkade. De kade voert door het weidegebied van de Zouteveen- se Polder naar het buurtschap Vockestaert. Via de Mantjeskade naar het Abtswoudse Bos. Tenslotte langs de rand van de nieuwbouwwijk Tanthof-West over de Tanthofkade terug naar Den Hoorn. De route is het gehele jaar geopend. **Let op!** De Tanthofkade, tussen de knp 74 en knp 55, is niet toegankelijk voor honden.

Routebeschrijving

De routebeschrijving maakt gebruik van het wandelroutenetwerk Hof van Delfland. Waar de route afwijkt worden in deze routebeschrijving verdere details gegeven. Verstoringen in het netwerk? Meld ze bij www.meldpuntroutes.nl.

- **Knp 98:** Start in Den Hoorn, bushalte RK Kerk. Loop vanaf de bushalte voor de kerk langs tot de brug: knp 98. Linksaf de Tramkade op richting knp 31. Na 100 m linksaf, rechtsaf door de tunnel, rechtsaf terug naar de Tramkade. Na 200 m linksaf, het voetpad volgen tot knp 31. Linksaf en bij het 1^e zijpad rechtsaf. Volg dit pad en bij de eerste splitsing linksaf. Steek de Kerkpolderweg over naar het fietspad. Volg het fietspad. Bij het eerste voetpad rechtsaf. Volg dit pad tot het Kruithuisviaduct: knp 97. Onder het viaduct naar knp 57, volg het voetpad langs de A4, naar knp 22.
- **Knp 22:** Tanthofkade / Mantjeskade. Naar knp 88, 74 en 55. Volg de Mantjeskade naar knp 19.
- **Knp 19:** Abtswoudse Bos. Linksaf naar knp 33, 24 en 64.
- **Knp 64:** Tanthofkade / Den Hoorn. Vanaf knp 64 bij Abtswoude rechtsaf en 1^e wandelpad linksaf, volg het pad tot de Tanthofkade. Hier rechtsaf naar knp 78 en 97. Volg de Tanthofkade, direct links van de sloot naar knp 37. Volg de Tanthofkade, links de tunnel door. Volg de Tanthofkade tot de Hoornseweg in Den Hoorn. Het eindpunt van de route is bereikt.

Voor de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van het begin- en eindpunt van de wandelroute wordt verwezen naar www.9292ov.nl

NB: Alle gegevens benodigd voor de routebepaling onderweg zijn vermeld op deze eerste pagina.

Onderweg te zien

Midden-Delfland, het groene hart van de zuidwestelijke Randstad. Een kleinschalig oud cultuurlandschap met de kenmerken van het Hollandse landschap achter de duinen: laaggelegen (1 tot 3 m onder NAP) en lichtglooiend door de oude kreekrukken en de natte veengebieden daartussen.

De op de kreekrukken gelegen boerderijen, de oude dorpskernen, de vele molens en gemalen, de kades en oude slotenpatronen tonen je steeds weer de eeuwenoude historie van dit gebied. Een groene oase met een rijke natuur en weidse vergezichten te midden van het grootschalige stedelijke en industriële geweld.

Abtswoude

Voor een overzichtelijke planvorming werd het reconstructiegebied Midden-Delfland opgedeeld in drie deelgebieden: Gaag, Lickebaert en Abtswoude. Het deelgebied Abtswoude is het deel van Midden-Delfland ten oosten van de Vlaardingervaart.

Abtswoude is een kleine agrarische buurtschap ten zuiden van Delft. Abtswoude zou verwijzen naar de abdij van Egmond die een groot aandeel had in de ontginningen in deze streek. In de elfde eeuw ontving de abdij van graaf Floris I een groot stuk land, dat later Abtsrecht werd genoemd. Het toponiem woud in Abtswoude duidt op een moerasbos dat hier kon ontstaan op de zandige en kleiige uitlopers van een kreek. Abtswoude: het woud van de Abt. Een andere naamsverklaring baseert zich op een vermelding in 1206 van de naam Popteswolde, dat 'Woud van Popta' zou betekenen. Popta is een Friese voornaam. De naam Popteswolde werd verbasterd tot Papsou en later 'terugvertaald' tot Abtswoude.

Natuurgebieden

Tussen de stadsgrenzen van Delft-Zuid en Schiedam-Noord is het poldergebied voor een groot deel omgetoverd tot natuurgebied met zeer diverse functies. In het open middengebied ligt een groot weidevogelreservaat waardoor beheermaatregelen de omstandigheden voor weidevogels zijn verbeterd.

Langs de noordrand van de Schiedamse woonwijken Woudhoek en Spaland is door aanplant van kleine bosschages, door het verbreden van sloten en door het afgraven van de teeltlaag van stukken weiland, een nieuw en aantrekkelijk natuurgebied ontstaan. Ten zuiden van de Delftse wijk Tanthof is het Abtswoudse Bos aangelegd (een 'dubbelop' naam, Abtswoude of Abtsbos zou voldoende zijn). Het is een natuur- en recreatiegebied met natuurlijk ogende waterlopen, graslandjes, meer ruige terreinen, bossen en boomweiden. In de loop der jaren heeft het gebied zich ontwikkeld tot een aantrekkelijk geheel, waar het in alle seizoenen goed toeven is.

Den Hoorn

Kruikius 1712

Oorspronkelijk lag de kern van Den Hoorn noordelijker, in 'de hoorn' van een dijk (een hoorn is een bocht). Die oude kern aan de Dijkshoornseweg lag dicht bij het klooster Sion. Al vroeg ontstond rond dat klooster een tuinbouwgebied. Den Hoorn is tot aan het eind van de vorige eeuw een tuinbouwdorp gebleven. Recentelijk zijn de tuinbouwgebieden in rap tempo omgetoverd tot woonwijken, bedrijfsterreinen en distributiecentra langs de A4.

De locatie van onderstaande bezienswaardigheden is gemarkeerd op de routekaart van het voorblad. De volglatter wordt hierbij gebruikt als referentie.

A. RK kerk

Deze neogotische kerk werd in 1915 ontworpen door de Haagse architect Nic. Molenaar, een leerling van de bekende architect Cuijpers. De Hoornse gemeenschap kreeg hiermee een eigen kerk, nadat men 250 jaar samen met de Schipluidenaren in de buurtschap Hodenpijl had gekerkt. In de middel-eeuwen stond dicht bij de huidige kerk een kapelletje toegewijd aan Maria ter Sonne.

B. Dijkshoornseweg

Nationaal Archief

Tussen de Dijkshoornseweg en de Tanthofkade lag tot 1604 in de Hoornsevaart een overtoom waar schepen met behulp van een windas over een dam getrokken konden worden. De dam was nodig wegens het verschil in waterpeil tussen het Westland en het Oostland van Delfland. De Tanthofkade vormde een belangrijk onderdeel van de landscheiding tussen het Westland en het Oostland die al in de twaalfde eeuw functioneerde.

C. Kruithuisweg

werd verwoest.

De Kruithuisweg vormt een drukke verbinding tussen de A4 en de A13. De naam van de weg verwijst naar het Kruithuis dat in 1660 aan de Delftse Schie, toen nog ver buiten de stad Delft, werd gebouwd. Dit gebeurde naar aanleiding van de Delftse Donderslag in 1654, waarbij een aanzienlijk deel van de stad

D. Zuidkade

Prinsenhof Delft

De Zuidkade sloot oorspronkelijk de Kerpolder af van het toen nog niet ontgonnen zuidelijker gebied. Langs de kade is een uitzichtpunt gesitueerd, aangeboden door A.A.G. Vrij, als besteding van de Zuid-Hollandse Landschapsprijs die hij in 1990 ontving. De dichter Hubert Kornelisz. Poot (1689-1733) woonde op een boerderij in Abtswoude. Als kind liep hij dagelijks via de Zuidkade naar de dorpschool in Schipluiden. Onsterfelijk zijn de dichtregels: *'Hoe genoeg'lijk rolt het leven des gerusten landmans heen'*.

E. Tanthofkade

Niet alleen vormde de Tanthofkade een onderdeel van de landscheiding tussen het Westland en het Oostland, het was ook de beëindigingskade van de ontginning vanaf de Delftse Schie. De ontginners gingen zelfs een stukje verder en maakten buitendijks nog een strook land voor zichzelf. Die perceeltjes worden op oude kaarten aangeduid met de naam Papsouse Uyderdycken. Het noordelijke gedeelte van de Tanthofkade loopt gedeeltelijk tussen bosschages die de nabije bebouwing aan het oog onttrekken. Let eens op het verschil in plantengroei door de jaargetijden heen. In het voorjaar verwilderde narcissen, later het fluitenkruid. In de zomer overheersen grassen, boterbloemen en ruigtekruiden.

F. Pootenheul

De brug over de Pootensloot ontleent zijn naam aan het boerengeslacht Poot dat hier een boerderij bezat. De Pootensloot was onderdeel van de grens tussen de gemeente Hof van Delft en de gemeente Zouteveen. De buurtschap hier heet Vockestaert.

G. Mantjeskade

De middeleeuwse ontginning vanuit Delft werd in het westen beschermd tegen water uit de nog niet ontgonnen wildernis door de Tanthofkade en door de Mantjeskade. De kade vormt de scheiding tussen de Lage Abtswoudse Polder en de Noord-Kethel Polder.

H. De Grutto

Te midden van de weilanden ligt, in de beschutte boomgaard van een afgebroken boerderij, de Nivon-natuurcamping De Grutto (Abtswoude 27). Het prachtige terrein is gelegen langs de Groenewegse Watering, een restant van een oude veenstroom, die door de aanleg van de Mantjeskade werd beteugeld.

I. Abtswoudse Bos

In de ondergrond bevindt zich de zandige en kleiige afzetting van een tak van de prehistorische getijderekreek de Gantel. Door klink en oxidatie van het omliggende veen zijn de kreekafzettingen hoger komen te liggen dan het veen en is een reliëf ontstaan dat een variatie aan begroeiing mogelijk maakt: van nat naar droog. Om in het landschap de grens van de kreekafzetting te markeren is een waterpartij gegraven met een kronkelig verloop. Dit nieuwe natuur- en recreatiegebied heeft inmiddels een interessante begroeiing en er begint zich ook dierenleven te ontwikkelen. Let eens op de verschillende soorten libellen in de zomer. Hoe mooier het weer, hoe meer libellen! In de bosschages komen verschillende zangvogelsoorten voor. Op en rond het water watervogels als kuifeend, krakeend, dodaars en fuut, rietvogels als rietgors en roofvogels als sperwer, torenvalk en buizerd. In de herfst zijn zelfs wel eens pleisterende kraanvogels te zien.

J. Moeder Aarde

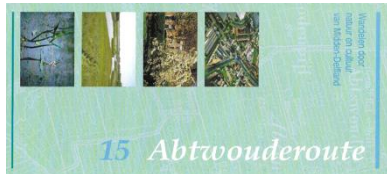
Het letterlijke hoogtepunt van het Abtswoudse Bos is de kunstmatige heuvel in de vorm van een vrouwenlichaam, Moeder Aarde genoemd. Het landmark is ontworpen door Edith Kieser. De vijver in 'de navel' van Moeder Aarde vormt het middelpunt van cirkelvormige rijen essen rond het object. De armen en benen zijn beplant met besdragende struiken. De knieën, handen en voeten zijn open weides. De wandelpaden op de heuvel stellen aders voor.

K. Delft Design

De ontwerpersvereniging Delft Design organiseerde in samenwerking met de dienst Stadsontwikkeling in 1989 een prijsvraag met als thema 'Twee woningen onder één dak'. Van de inzendingen werden acht ontwerpen uitgekozen om te worden gerealiseerd en nog eens drie in iets gewijzigde vorm. Nu staat er aan de Straat van Malakka en de Straat van Ormoes in de wijk Tanthof, een schitterende rij innovatieve dubbele woningen, ieder met een mooi uitzicht over Midden-Delfland.

Bronvermelding

Deze wandelroute maakt oorspronkelijk deel uit van een serie van drie mapjes met elk zes routes, uitgegeven in de periode 2004-2007. De serie kwam tot stand in samenwerking met de vereniging Te Voet en de werkgroep Paden van de Midden-Delfland Vereniging. Tekst, fotografie en vormgeving

zijn van Frits van Ooststroom. In 2022 zijn de routes gedigitaliseerd en geactualiseerd. De Abtswouderoute met volgnr. 12 had voorheen volgnr. 15. Bij deze bewerking is verder dankbaar gebruik gemaakt van:

- artikelen uit de Jaarboeken van de Historische Vereniging Oud-Schipluiden en informatie op de website www.middendelfland.net.
- publicaties van Midden-Delfland is Mensenwerk: <https://www.mdmw.nl/>